

SWEDISH FIRE FIGHTERS

DE KAN INTE
VINNA MOT
STOCKHÖL

DE KAN INTE
VINNA MOT
DEMOKRATIN

TERRORATTACKEN PÅ DROTTNINGGATAN
**5 brandmän berättar om
insatsen vid attentatsplatsen**

SVANTE BORG:

**– För mig var frågan inte OM
utan NÄR det skulle hända**

HASSE ARO:

**– Räddningstjänst och polis
agerade snabbt och resolut**

HELSINGBORG
26-28 SEPTEMBER 2017

Årets tema är hållbart skadeplatsarbete

BOKA NU!

brandskyddsforeningen.se/skadeplats

Brandskyddsföreningen

RÄDDNINGSTJÄNSTEN
SKÅNE NORDVÄST

Myndigheten för
samhällsskydd
och beredskap

Brandmännens Riksförbund, BRF, är med cirka 9 000 medlemmar Sveriges i särklass största organisation för anställda inom räddningstjänsten. BRF, som är en partipolitiskt obunden organisation, ingår i paraplyorganisationen The International Firefighter Unions Alliance (IFFUA), som samlar mer än 600 000 brandmän.

BRF:s bransch- och medlemstidning Swedish Firefighters, SFF, trycks i 13 000 exemplar och distribueras kostnadsfritt – utöver BRF:s medlemmar – även till beslutsfattare i branschen och till samtliga riksdagsledamöter. SFF granskar allt som berör branschen, samt håller läsarna uppdaterade vad gäller sådant som ny teknik, forskning och lagstiftning inom området.

FOTO: PATRICK PERSSON

INNEHÅLL

- 4 LEDARE – Peter Bergh
- 6 Chefredaktören har ordet
- 9 Tekniknyhet: Housegard Brandsläckare
- 10 RIB Historik
- 13 Ombudsmannen har ordet!
- 25 Hasse Aro: Insatsen var snabb och resolut
- 30 Ökad säkerhet vid trafikolyckor
- 32 Stockholm Pride
- 34 Serie Et Sudoku
- 8 **OLAS SPALT:**
Vår beredskap är söndersparad
- 14 **TERRORATTENTATET**
5 brandmän berättar....
- 23 **SVANTE BORG:**
- För mig var frågan inte OM utan NÄR
- 26 **PROJEKT RÄDDNINGSTJÄNST**
CAFS-övning i Hässleholm

KONTAKTINFORMATION

SWEDISH FIREFIGHTERS
ANSVARIG UTGIVARE
Tobias Rådenfjord

CHEFREDAKTÖR
Tobias Rådenfjord
chefredaktor@firefighters.se
Tel: 0722-33 44 42

Tryckt upplaga: 13 000 ex

UPPLAGA:
11 800 ex

REDAKTION
Swedish Firefighters
Palmfeltsvägen 19
SE-121 62 Johanneshov

Tel 08-722 34 80

E-mail: kansli@brandfacket.se
Internet: www.firefighters.se
www.brandfacket.se

SKRIBENTER
Peter Bergh, Tobias Rådenfjord,
Ola Morin, Kristoffer Stigson,
Åsa Nilsson.

TRYCK
Ljungbergs Tryckeri AB
www.ljungbergs.se

ANNONSERING
Irmér Media AB
Tel 08-742 10 08
patrik.irmér@firefighters.se

PRODUKTION & LAYOUT
Logviken grafisk form
info@logviken.se
www.logviken.se

3041 0116
TRYCKERI

Många frågor är det

ATT EN GOD OPERATIV FÖRMÅGA vid räddningstjänsten stärker tryggheten och samhällsskyddet torde alla vara överens om men, vad är god operativ förmåga? I lagen om skydd mot olyckor, LSO, framgår också att räddningstjänsten ska planeras och organiseras så att räddningsinsatser kan påbörjas inom godtagbar tid och genomföras på ett effektivt sätt men, vad är godtagbar tid och vad menas med effektivt sätt? Syftet med Lagen om skydd mot olyckor (LSO) är vidare att i hela landet ge människors liv och hälsa samt egendom och miljö ett tillfredsställande och likvärdigt skydd mot olyckor med hänsyn till lokala förhållanden. Vad är då tillfredsställande, likvärdigt och vilka hänsyn behöver man ta till de lokala förhållandena?

Vilka kan då rimligen svaren på frågorna eller åtminstone bör ha starka åsikter om vad en god förmåga, inom godtagbar tid, som effektivt och tillfredsställande, likvärdigt och i närhet planeras och uppfylls vid en olycka och räddningsinsats?

Det ska finnas kommunala planer för räddningstjänster och det ställs också krav på att de ska visa, och att de ska baseras på de risker för olyckor som de kan leda till. Kommunen ska också enligt 1 kap. 7 § LSO se till att allmänheten informeras om vilken förmåga att göra räddningsinsatser som finns och det ställer ju då krav inte minst på förmågan att beskriva detta så planerna kan förstås och absolut av beslutande politiker. Vad är tex 1+4 och 1+1, FiP, IVPA, en heltidsbrandman, en deltidbrandman eller en RiB-anställd, ett värn och vad menas med insattid och har räddningstjänsten vatten med sig även om man inte har en tankbil? Med mera, och enligt min mening krävs då jordnära beskrivningar, inte ytterligare svepande målbeskrivningar eller vad anser ni?

Vilka kan då rimligen svaren på frågorna eller åtminstone bör ha starka åsikter om vad en god förmåga, inom

godtagbar tid, som effektivt och tillfredsställande, likvärdigt och i närhet planeras och uppfylls vid en olycka och räddningsinsats? Alltså före, under och efter och att planverken finns och fungerar. Är det inte Länsstyrelsen och därbakom MSB som rådgivare och expertmyndighet? Jo enligt min och mångas mening men, inte allas. Ett kommunalråd uttryckte: – "Jag bryr mig inte om vare sig de eller någon annan, det är inte de som betalar", och det finns många fler uttalanden i samma anda relaterat räddningstjänsten. Hur var det nu, är inte räddningstjänst något som är lagreglerat och dessutom i flera lagar och oavsett kommunallagen och den så kallade kommunala suveräniteten vad gäller över det ena eller det andra och varför har vi expertmyndigheter? Ja varför har vi det, och om de agerar när ska de agera?

Läs på, och det är lätt-Googlat, och kom sen inte och påstå att vi alla inte borde vetat och förstått att det är kris inom krisbranschen sedan många år, alltså även innan de senaste kollektivavtalsbråken och då inte bara relaterat deltidbrandmännens avtal. Så "innan och under" går då bort på många ställen för att hamna i "efter", eller? Där får vi se om det nu, när det inte går att peka på stolsmellanrummet, vi-kan-inte-agera-i-lönetvister, ageras och hur? Av "ansvariga" myndigheter, tjänstemän och politiker. Åter, vad gäller över det ena eller det andra och ytterst, vem ansvarar om eller när någon lider skada och borde man med ansvar efter även ha insett och haft det före, eller under? Många frågor och jag har många fler och tror mig också ha en hel del av svaren, men avvaktar av många skäl att delge dem i en Ledare som den här, åtminstone nu.

För nu önskar jag er en fin, (med få olyckor och bränder), sommar istället. Ta det försiktigt och hade bra på er!

Peter Bergh
FÖRBUNDSORDFÖRANDE

STIHL MOTORSÅG MS 461 R

För räddningsinsatser och till brandbekämpning.

- Räddningskedja - tar sig snabbt igenom tak, väggar, plåt, säkerhetsglas etc.
- Skärdjupsbegränsare - ställ in exakt efter behov.

STIHL BRANDCHAPS FIREFIGHTER

Chaps, speciellt framtagna i samarbete med Räddningstjänsten.

- Sägskydd enligt EN 381, skyddsklass 2, design A.
- Spännan för enkel och snabb påtagning.
- Yttertyg i flamsäkert material.

STIHL®

VIKING®

STIHL och VIKING säljs endast genom servande fackhandlare för att garantera kompetent rådgivning och personlig service.

STIHL®

Chefredaktören HAR ORDET!

NU NÄR SOMMARVÄRMEN återigen är på intågande och badsäsongen drar igång, är det viktigt att tänka på hur man ska bete sig i vattnet för att minska risken för drunkningar. 2016 omkom det 115 människor genom drunkning vilket är 7 färre än 2015, hoppas verkligen att minskande trenden håller i sig även under 2017. Men det är fortfarande under sommarmånaderna som de flesta omkommer. I Sverige har vi aldrig särskilt långt till vattnet. För att kunna njuta av närheten behöver vi kunskap om hur vatten beter sig och vad vi ska tänka på när vi är i närheten av pool, vattendrag, sjöar och hav. Om vi inte överskattade vår simförmåga kunde många olyckor undvikas. Ska man ut och simma ska man simma längs med stranden och inte rakt ut och gärna i sällskap och bara en så enkel sak som att ta på sig flytväst skulle minska båt drunkningarna avsevärt. Tyvärr är det en del som överskattar sin förmåga, missbedömer riskerna med vatten och därför drunknar. Ha koll på varandra slå ett extra öga ut över havet, ett snabbt ingripande kan vara skillnad mellan liv och död.

Läs den gripande intervjun med brandmännens egna reflektioner från den svarta dagen då terrordådet på Drottninggatan ägde rum. "Vi hade inga larmställ med oss. Bara kläder för sjön som till exempel goretexjacka. Men vi bestämde direkt att vi får bli sjukvårdsresurs. Vi har sjukvårdsväskor och såg framför oss ett antal skadade. Under

färden efter motringning fick vi klart för oss ungefär vad som hänt."

SFF intervjuar Svante Borg, förbundsdirektör i Storstockholms Brandförsvär. I början av april trädde en överenskommelse i kraft mellan Storstockholms brandförsvär och polisen i Stockholm angående gemensamt taktiskt uppträdande på skadeplatsen vid terrorattentat, på initiativ av SSBF:s chef Svante Borg. Ny utrustning hade anskaffats och de första utbildningarna pågick ute på stationerna. Den 7 april slog terrorn till på Drottninggatan i Stockholm. För Svante var det inte en fråga OM utan När det skulle hända, mer om detta i intervjun med Svante. Åsa har varit med på en CAFS-övning i Hässleholm och som vanligt fotat och skrivit grymt.

Nu tänker redaktionen på SFF hålla semester och önskar er alla där ute en fantastisk sommar och skön ledighet.

"CHEFREDAKTÖREN"
Tobias Rådenfjord
chefredaktor@firefighters.se

Kalendariet Firefighters 2017

BRAND- OCH RÄDDNINGSDAGARNA
23-24 augusti, Revinge

SKÅNSK BRANDSKYDDSDAG
15 september, Revinge .....(msb.se)

BRANN GARDEMOEN
25-26 sept, Oslo .....(www.brannmannen.no)

SKADEPLATS 2017
26-28 september, Helsingborg.....(brandskyddsforeningen.se)

Har du ett evenemang som du vill ska synas i kalendariet?
Kontakta oss på: chefredaktor@firefighters.se

LYCKSELE
KOMMUN
LIKSIJUN KOMMUVDNA

Räddningschef

Vi söker dig som vill bidra till tryggheten i Lycksele kommun och verka för en utvecklad och effektiv räddningstjänst.

Vi söker dig som är tydlig, prestigelös och lyhörd med ett engagerat ledarskap.

Läs mer och ansök:
www.lycksele.se/ledigajobb

Trött på att bli bränd av branschen?

Starta ett lönsamt företag istället!

Vill du styra dina arbetstider, hjälpa människor i vardagen och fokusera på att skapa långsiktiga relationer med medarbetare och kunder?

Följ med på vår framgångsresa!

Läs mer på femtiofem.se/franchise

Slipp dina glasögon

- med framtidens ögonlaser!

Nu vill vi passa på att tacka för den enormt fina respons som vi har mottagit och alla nöjda kunder som har följt av detta. Därför presenterar vi åter ett mycket förmånligt erbjudande till er. Oslagbart erbjudande på NoCut® ögonlaser och RLE linsbytesoperation - för Swedish FireFighters läsare.

NoCut® ögonlaser - Ny teknik - specialanpassad för en aktiv livsstil. Behandlar astigmatism, närsynthet och långsynthet.

RLE ögonoperation - Modern och beprövad linsbytesoperation. Korrigerar ålderssynthet. Bli kvitt dina läsglasögon!

NoCut® ögonlaser -
Exklusivt för Vårda Ögonklinik

- Botar astigmatism, närsynthet och långsynthet
- Anpassat för aktiva personer - ögat läker ihop helt efter behandling
- Bättre resultat - behandlingen sker endast på ögats ytskikt
- Högre precision - än traditionella lasermetoder
- Oskuret öga - Fritt från knivar, alkohol eller mekanisk åverkan
- Topptechnik - utförs med världens modernaste lasersystem - Schwind Amaris

RLE ögonoperation
9000 kr rabatt/båda ögonen

NoCut® ögonlaser, just nu:
18495kr/båda ögonen *Ord. 28000kr

Fri förundersökning - helt utan förbindelser. Testa gratis om du kan göra en ögonoperation. Kontakta oss idag och ta del av erbjudandet på 010-709 99 99 eller www.Varda.se. Vårda Ögonklinik - Över 15 års erfarenhet av ögonkirurgi. Vi finns i Stockholm, Göteborg, Malmö, Halmstad och Oslo.

Villkor för erbjudande:
*För att ta del av erbjudandet måste du ange/hänvisa till erbjudandekod "Swedish Firefighters Sommar". Erbjudandet går ej att kombinera med andra rabatter/ kampanjer/erbjudanden och löper ut den 31 augusti 2017. Avser NoCut® ögonlaseroperation och RLE linsbytesoperation (endast multifokala linsar). Vårda Ögonklinik reserverar sig för ev. tryckfel.

FOTO: PATRICK PERSSON

VÅR BEREDSKAP ÄR SÖNDESPARAD

"VÅR BEREDSKAP ÄR GOD" utbrast en ledarskribent i en dagstidning med anledning av terrorattentatet i Stockholm. Först trodde jag det låg satir i det hela, men när jag läste artikeln förstod jag att så inte var fallet. Skribenten trodde verkligen på detta. Uttrycket är ju myntat i ett tal 1939 av Per Albin Hansson som var statsminister under andra världskriget. Till skillnad från ledarskribenten trodde inte Per-Albin på det han sa utan visste att det var en bluff. Per-Albin var (enligt min åsikt) en skicklig spelare som lyckades med det de flesta ansåg omöjligt vid den tidpunkten, att hålla Sverige utanför kriget. Han var tvungen att bluffa några gånger och gjorde det bra. Men ska vi hålla oss till sanningen om vår beredskap idag kan den sammanfattas så här; Vår beredskap är söndersparad.

ATT DET GENOMFÖRDES en fantastisk insats efter terrordådet av polis, ambulans, räddningstjänst, sjukvård, privatpersoner m.m. råder det ingen tvekan om. Men det är inte det samma som att vår beredskap är god för det. Terrordådet utfördes i Sveriges minst resurssvaga område och får ändå betecknas som ett dåd i ganska liten skala om man jämför.

DET KAN KNAPPAST ha undgått någon att polisen haft stora problem i sin organisation och att flera kompetenta poliser slutat sin tjänstgöring pga det. Vi har flera laglösa zoner i vårt samhälle (ej våra vägar att förglömma) där polisens resurser helt enkelt inte räcker till. Ambulansverksamheten är söndersparad vilket bl.a. gjort att de s.k. IVPA-larmen (i väntan på ambulans) ökat markant för räddningstjänsten. Räddningstjänsten är sedan länge söndersparad med minskad operativ bemanning som följd. Vi är på väg in i en stor nationell kris när det gäller deltidsbrandmännens ersättning och bemanning. Vi har redan

tappat stora mängder kompetent personal och är på väg att tappa ännu fler. Vår beredskap är inte god.

VÅR BEREDSKAP BLIR INTE BÄTTRE av att vi ska utföra en massa saker som inte hör till kärnverksamheten. Övning och utbildning i operativ räddningstjänst har blivit lidande p.g.a. detta. Det tillförs mer och mer uppgifter som ligger utanför kärnverksamheten. När det gäller utbildning i terrorhändelser vill jag inte gå in på detaljer för att undvika att "tipsa" terrorister, och jag pratar för egen organisation, men kan konstatera att vi ligger på en usel utbildningsnivå.

MAN PRATAR OM "Sveriges oskuldsfulla tid" fram till Palmemordet 1986 men det håller jag inte alls med om. Samhället var mycket bättre rustat för större krishändelser då. Därefter präglas tiden av en naiv och blåögd syn på risker. Militära försvaret lades i praktiken ner, i samband med det försvann också det ekonomiska och psykologiska försvaret. Civilförsvaret bantades kraftigt för att slutligen försvinna. Lagom tills att man bränt upp sista filten och smält ner det sista räddningsverktyget som fanns i förråden kommer man på att det nog inte var så smart. Nu ska man försöka återuppbygga igen. Förfarandet borde vara åtalbart. Skulden ligger på politiker i alla de politiska färgerna.

DET SÄMSTA ÄR VÄL ATT vi inte längre klarar vardagsolyckorna. Effektiv räddningstjänst inom godtagbar tid är på många håll i Sverige bara ord i ett dokument. Politikernas svar på detta verkar vara att samhällsmedborgarna får klara räddningstjänsten själv.

Vår beredskap är söndersparad!

Ola Morin började arbeta vid Helsingborgs brandförsvår år 1982, och tjänstgör nu som insatsledare och kompetensutvecklare där. Han är medlem i BRF sedan år 2010.

OLA MORIN

Nu kan bränder FRÅN LITIUMBATTERIER SLÄCKAS

Problemet med bränder i elektroniska produkter växer lavinartat. Hittills har det inte funnits något effektivt sätt att släcka bränderna som orsakas av överhettning eller mekanisk skada i litiumbatterier. Förrän nu.

Lösningen kallas AVD. Ett patenterat och testat släckmedel, utvecklat i England, som de närmaste veckorna lanseras worldwide.

LITIUMBATTERIER SITTER I EN RAD PRODUKTER: mobiltelefoner, laptops, bilar, leksaker, verktyg, hoverboards, elcyklar, e-cigarett, m m. I Sverige har hundratals bränder och tillbud med rökutveckling inträffat de senaste åren. Särskilt allvarligt ser man på det ökande antal bränder och tillbud ombord på flygplan, såväl i kabiner som i bagageutrymmen.

Batterierna i sig utgör ingen fara. Men bränder kan uppstå om de överladdas, skadas eller utsätts för hög värme. Och då hjälper inte traditionella släckningsmetoder som brandskum, koldioxid eller vatten. Kort sagt: ingen släckmetod har visat sig effektiv innan AVD (Aqueous Vermiculite Dispersion) som nu i maj lanseras i Europa och USA.

David Stonier, business development director på Dupré Minerals Ltd i England beskriver produkten som en vattenbaserad samling av vermiculitpartiklar.

– Vad som händer är att vattnet kyler ner eldhärden medan vermiculiten skapar en kvävande skorpa över den. Det har visat sig väldigt effektivt.

Mineralet vermiculit, den verksamma beståndsdelen i AVD, har tidigare använts som isolationsmaterial i skorstenar och som flamskyddande beläggning på tyger och textilier. Nu får det ett nytt användningsområde.

Göteborgsbaserade GPBM Nordic har de nordiska rättigheterna för AVD. Man har tagit fram två specialanpassade släckare som nu i maj marknadsförs under varumärket Housegard i Sverige, Norge, Danmark och Finland.

– Att traditionella släckningsmetoder inte fungerar beror på att de inte har tillräckligt kylande egenskaper vid den här typen av brand, säger Melker Lang, projektledare på GPBM Nordic.

– Vad som krävs är dels att cellväggarna kyls ned så att fortplantningen av värme till intilliggande celler avstannar. Detta gör att den s k termiska rusningen hindras i de intilliggande cellerna. Samtidigt måste syretillförseln strypas.

Och det är exakt vad AVD gör.

Melker Lang upplever att det finns en stor okunskap om litiumbatteribränder, hur de uppstår och vad man bör göra för att skydda sig.

– Vi vill gärna bidra till att öka medvetandet, säger han.

Förutom bränderna i elektroniska produkter framhåller Melker Lang hela kedjan med batteriinsamling som ett riskområde för bränder.

– Där har inträffat ett antal bränder redan. Det finns över 10 000 insamlingspunkter runt om i Sverige, varav flera kommunala. Dessutom många privata, t ex i bostadsrättsföreningars regi, konstaterar han.

– Genom hela kedjan finns en risk: från insamling, transporter, mellanlagring, sorteringsanläggningar till recycling och fragmentering.

FAKTA:

Housegard Brandsläckare 6L. Fylld med AVD, lämpad för släckning av bränder i litiumbatterier. Användningsområden: insamlingsplatser av batterier och elektroniska produkter, för alla som jobbar kommersiellt med återvinning. På arbetsplatser där litiumjonbatterier hanteras (t ex bilverkstäder, sjukhus, tillverkning där litiumjonbatterier används som backup i produkter).

Housegard Lith EX. Släckspray, 30 cm hög, innehållande 400 ml AVD. Idealisk för att bekämpa litiumbatteribränder av begränsad storlek i t ex bostäder, hotell, sjukhus, bilar, husvagnar, kollektivtrafik, båtar, flygplan, m m.

För mer information, kontakta Melker Lang, projektledare GPBM Nordic, tel 031-799 16 29, melker.lang@gpbnordic.se, www.gpbnordic.se

ILLUSTRATION: IRMER MEDIA / VECTOR OPEN STOCK, FOTO: PATRICK PERSSON

Avtalsberäkningar som Deltidsbrandmän / Företagsekonomer med Bisyssla Deltidsbrandman har gjort utifrån SKL PACTAS. Siffror hämtade från Arbetsgivarnytt.

BEREDSKAP ÖVRIG TID 1 VECKA				BEREDSKAP 1 VECKA UNDER SOMMARPERIODEN			
	Uppräknat med 2,2%				Uppräknat med 2,2%		
	Rib 15	Rib 16	Rib 17		Rib 15	Rib 16	Rib 17
Beredskap 168 h	4 006,00	4 101,00	4 384,00	Beredskap 128 h	4 006,00	4 101,00	4 384,00
Övning 1 tim	156,00	159,50	163,00	Övning 1 tim	156,00	159,50	163,00
Larm första tim	239,00	244,00	285,25	Larm första tim	239,00	244,00	285,25
Larm följande timme	156,00	159,50	228,20	Larm följande timme	156,00	159,50	228,20
Larm första tim OB	358,50	366,00	285,25	Larm första tim OB	358,50	366,00	285,25
Larm följande timme OB	234,00	239,25	228,20	Larm följande timme OB	234,00	239,25	228,20
Bilersättning	300,00	300,00	0,00	Bilersättning	300,00	300,00	0,00
	5 449,50	5 569,25	5 573,90	Semester under beredskap	4 004,00	4 102,00	3 067,00
Löneutveckling i Procent	0%	2,2%	0,083%		9 453,50	9 671,25	8 640,90
				Löneutveckling i Procent	0%	2,3%	-10,5%

Brandmän besvikna på SKL PACTA löften utan resultat i mer än 10 år.

Vi har idag en mycket stor brist på deltidbrandmän, i vissa områden kan man tala om att räddningstjänsten helt enkelt inte fungerar enl LSO.

Skälen är flera. Människor rör sig över större geografiska områden på sina ordinarie arbeten i stället för som tidigare när deltidare arbetade på sin hemort.

Arbetet är förvisso intressant, spännande och i många fall mycket tillfredsställande men det finns ur unga många yngres perspektiv ingen framtid i form av kompetensutveckling-karriärvägar.

Har man en gång gått brandman deltid/räddningsinsats då anses man klar. Det enda som återstår är att öva! Ersättningen är ju i mångt och mycket ett skämt. (Någon kommenterade att en julhelg skulle ge 1400 vem skulle arbeta för det förutom en deltidare?)

Dessutom tror jag många upplever att förbundsbildningarna inneburit att man kommit ännu längre ut i organisationen vilket med automatik innebär ännu mindre möjligheter att påverka, vilket missnöjet och uppgivenheten visar på ett tydligt sätt.

Jag skulle vilja ge en liten bakgrundsbild varför det råder ett så starkt missnöje bland våra Deltidsbrandmän i Sverige idag, det handlar om år bakåt i tiden med svikna löften.

Det tar sin början redan under 1990 talet då industrin börjar försvinna från orterna där Räddningstjänsterna är

etablerade, Deltidsbrandmän tvingas att avsluta sina anställningar som Deltidsbrandmän, Räddningstjänsterna tvingas att tillåta att Brandmän att få arbeta i sin huvudanställning utanför orten, och kollegorna som finns kvar på orten får fler arbetspass på dagtid, och för detta får de ingen extra ersättning (övertid).

Och de som tvingas att sluta på grund av att A-Kasse reglerna inte tillåter bisyssla, och för att kunna få nyttja sin A-Kassa måste en utbildad Brandman avsluta sin anställning.

Att utbilda en Deltidsbrandman kostar skattebetalarna ca 180 000:- och då är inte år av rutin inräknad.

När kollegor får slita hårt för att det saknas personal så uppstår ett arbetsmiljöproblem, och Räddningstjänsterna klarar inte att fylla upp personalstyrkan, till fullt manskap. Detta problem har eskalerat år för år, med SKL PACTAs goda

minne, MSB och BRF har lyft fram detta problem, under ett antal år tillbaka, men utan resultat från Arbetsgivarhåll.

År 2007 gick Deltidsbrandmännen ut i konflikt och då handlade det om att Deltidsbrandmän inte omfattas av Sjukförsäkringen då man enbart är sjukskriven från Räddningstjänst.

BRF fick in en 90 dagars regel i det centrala avtalet så att Räddningstjänsterna får betala 80% av ersättningen som Brandmannen skulle haft om han inte varit sjuk.

Skrivningen i Avtalet står det att SKL PACTA och BRF skall uppvakta Riksförsäkringsverket och Regeringen för att få rättsida på problemet. Av detta har det inte blivit något resultat.

År 2013 Skall man i arbetsgrupp gemensamt uppvakta Regeringen om A-Kasse reglerna men inget resultat har framkommit ännu.

År 2015 Varslar BRF om konflikt igen då man anser att ersättningsnivåerna är alldeles för låga i förhållande till arbetsbördan och den dåliga arbetsmiljö som råder, Arbetsgivarna klarar inte att rekrytera personal till sina Räddningstjänster.

Avtalet som sedermera tecknas får väl en uppräknig på ca 3,5% något högre än märket, priset som Brandmännen får betala är att de endast får betalt för faktisk tid.

SKL PACTA lovar att tillsätta inte mindre än 5 arbetsgrupper som skall se över den rådande dåliga arbetsmiljö som råder på Räddningstjänsterna.

Av dessa grupper så är det endast en som kommer i arbete och den leds av en Konsult Åke Jakobsson, men resultatet kan man inte återspegla i 2016 års avtalsrörelse.

År 2016 Förhandlar SKL PACTA parallellt med Kommunal, Vision och BRF.

I mitten av oktober väljer Kommunal och Vision att teckna Avtalet men BRF säger att det är för dåligt, och det måste förbättras i sin konstruktion, BRF förhandlar vidare

under medling. För att försöka att få till förmildring på de försämringar som SKL PACTA föreslår. Det som skrivs in är en övergångs regel för OB ersättningen, Samt att tre parts-gemensamma möten skall hållas i landet för att kommunicera ut avtalet.

BRF påtalar att försämringarna i avtalet kan få konsekvenser för Räddningstjänsterna i landet. Försämringarna i avtalet handlar om att, OB ersättning är borttaget som ersättning från avtalet, och numera inräknad i timersättningarna.

Vid Beredskap under semester från huvudanställningen är minskad med 30%. Ersättningen för att tillhandahålla eget fordon i tjänsten tas bort från avtalet delar av denna ersättning läggs in i Beredskapsersättningen.

Med alla dessa förändringar i avtalet så betyder det en lönehöjning med ca 4:-/mån ca 0,08%. Se räkneexemplet.

Det är mycket olyckligt att de fem parterna inte har en gemensam tolkning om hur man kommunicerar ut avtalet och dess siffror utan låter varje brandman och lokala arbetsgivare tolka fritt hur avtals beräkningarna skall tolkas, och till detta vill jag säga att inom deltidorganisationerna är det högt skolade ekonomer som gjort beräkningar på avtalet och de redovisar kraftiga ekonomiska försämringar i avtalet.

Vi skall veta att vi pratar om egna företagare och företags-ekonomer som har en Bisyssla som Deltidsbrandmän, som gör dessa beräkningar, inga duvungar på ekonomiska beräkningar.

När en arbetsgivarorganisation centralt försämrar ersättningsnivåer som påverkar ett helt lands brandmän (hel- eller deltid), är det juridiskt arbetsgivarorganisationen som har "satt ribban" för steg två, dvs det beslut som arbetstagaren sedermera tar för fortsatt eller avbruten anställning. Man kan med fog påvisa att den centrala förhandlingen primärt utgått från det ekonomiska perspektivet och har förts mellan två parter som inte har tagit in dom samlade ekonomiska

konsekvenser det får för individen (brandmannen).

Bakgrunden är en smutsig avtalsrörelse där SKL/Pacta utnyttjat situationen med konkurrerande fackförbund. Genom att underhandla och spela ut facken mot varandra så blev deltidbrandmännens fackförbund, BRF ett rundningsmärke i avtalsrörelsen. Resultatet av detta oansvariga hanterande i maktens korridorer är ett avtal som nu inte accepteras av deltidbrandmän ute i landet.

Arbetsgivaren anser att det centrala avtalet måste följas, att det inte är möjligt att göra avvikelser. Detta är fel, det är viljan som saknas. Kommuner har möjlighet att teckna lokala avtal för att kompensera deltidbrandmännens lönesänkning. Ett centralt avtal står inte över kommunlagen och självbestämmandet. Kommunen kan teckna avtal på vilka punkter de vill så länge det ryms inom lagstiftningen och kompetensområdet. Den svenska modellen innebär ju inte att centralt teckna avtal om maximilöner, det handlar om minimilöner. Många andra avtal har minimilöner, till exempel undersköterskor. Har alla undersköterskor i landet samma lön? Naturligtvis inte, men varför anser kommunen att deltidbrandmännen ska ha det?

RIB avtalet är en överens kommelse mellan SKL, PACTA och BRF, Vision och Kommunal. (SKL och PACTA skulle mycket gärna kunna välja att bara teckna avtalen med den största fackliga organisationen BRF, OM de ville)

I avtalet står det: "Överenskommelse om lön och anställningsvillkor för räddningstjänstpersonal i beredskap Parter Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) och Pacta å ena sidan, samt Brandmännens Riksförbund (BRF) å den andra"

Enligt detta är detta då ett avtal som endast berör de parter som förhandlat och undertecknat avtalet, avtalet står **inte** över det kommunala självbestämmandet, varje kommun och förbund äger sedan själva teckna eller förkasta avtalet, vilket även framgår av avtalet enligt §8." § 8 Rekommendation om lokalt kollektivavtal Parterna rekommenderar berörda arbetsgivare som utgör kommun eller kommunalförbund och berörd arbetstagarorganisation att träffa kollektivavtal om RIB i lydelse 2016-10-01. Parterna är ense om att sådant lokalt kollektivavtal ska anses ha kommit till stånd genom att arbetsgivaren beslutar om att anta RIB i lydelse 2016-10-01 som lokalt kollektivavtal."

Som det så riktigt står, är avtalet är en **rekommendation**, ibland läser man i media att arbetsgivare **tror** att detta avtalet är bindande för dom, att de **inte** får förhandla lokalt, vilket alltså är fel.

Det är upp till arbetsgivarna att göra som de själva vill, att ev. teckna detta avtal eller inte, och har man redan tecknat ett lokalt avtal det kan man mycket väl ta upp det till omförhandling om de lokala parterna är överens om det.

I min värld är räddningscheferna i första hand bundna av sin lojalitet mot de egna politikerna och sin organisation, och politiken skall i första hand vara lojala mot sin organisation och sina väljare.

Och till detta skall vi veta att Risk och hotbilderna mot våra vardags hjältar ökar dag för dag. Vi har under de senaste åren haft flera offer för dessa hot, där familjer förlorat sin nära livskamrat. Alla som hjälper sina med människor i samhället

är värd en värdig lön, för den uppoffring som hen och hans familjer gör för att just vi medborgare skall känna oss trygga i samhället.

Så här såg ersättningarna ut 1994

Lönen för en RIB-anställd anno 1994 var som följer: Beredskapsersättning per vecka: kr 2034 kr. Vid larm första timmen: kr 126:60 kr, andra- och efterföljande timmar: kr 84:40 till det 50% ob-tid 19-06 inkl helg. Övning och materialvård kr 84:40. Biltillägg kr 244 per beredskapsvecka. Av det framgår att beredskapsersättningen fram till dags dato har ökat med 100 kr per år! Bilersättningen har ökat med ca 2:40 kr per år. Larmersättningen för första timmen har ökat med ca 5:10 kr per år (RiB 16), andra- och efterföljande timmar med ca 3:25 kr per år (RiB 16). OB-tillägget är oförändrat 50% sett fr 1993 fram tills dags dato, OB-tillägget plockas bort i RiB 17 och ersätts med en utjämnad ersättning, dvs samma ersättning för dag/natt/helg. Det innebär att vid arbete under de timmar som tidigare benämndes OB-tid, förlorar man vid en jämförelse mot tidigare avtal, ca 80 kr på första timmen och 11 kr andra och efterföljande timmar. Detta har lett fram till att många brandmän i en jämförelse med tidigare års lönestatistik, förlorar pengar på avtalet. Ett stort förbund med ca 145 anställda deltidbrandmän har räknat ut att förbundet gör en besparing på årsbasis med ca 630 000 kr, detta vid en jämförelse av utbetalad lön föregående år och med omräkning till det nu kritiserade avtalet RiB 17. En enskild brandstation i en mindre kommun med ca 15 anställda brandmän gör i samma beräkning en besparing på ca 40 000 kr. Ett annat förbund med ca 100 anställda sparar i samma beräkning ca 100 000 kr, och så här ser det ut. Ovan angivna fakta utgör grunden till varför yrket nu i valda delar av landet är i kris. Andra yrken i Sverige får en löneökning men denna redan svårt sargade yrkesgrupp får en sänkning! Lägg därtill att yrket behöver rekrytera nya deltidbrandmän.....!

Jag vill absolut se att arbetsgivarna tar sitt ansvar för denna yrkeskategori oavsett anställningsgrad, det är en oprioriterad yrkesgrupp i samhället, som vi oftast tar för givet att den skall fungera. När olyckan är framme.

Deltidsbrandmännen visar tydligt att de tröttnat på löften som inte visat några resultat, mer än i försämrade arbetsvillkor.

■ TEXT: BENGT SÖRQVIST

Ombudsmannen HAR ORDET!

Ombudsmannen på BRF kommer i SFF under överskriften ovan framledes att återge goda exempel på fackligt arbete. Det kan vara både heltids- och deltidfrågor och det har hänt i närtid och härrör från olika delar av brandsverige. Ett medlemskap i Brandmännens riksförbund är ett ställningstagande för att man bryr sig om förmågan och arbetsmiljön i svensk räddningstjänst. Medlemskapet är också en försäkring som innebär att man får hjälp att säkerställa att man behandlas riktigt, sett både till de centrala avtalen och till de lokala avtalen som kompletterar.

HISTORIERN SOM ÅTERGES kommer från BRF's distriktsombudsmän som återfinns spridda över landet och som tillsammans med de lokala avdelningarna utgör grunden för det fackliga arbetet. Meningen är inte att hänga ut någon utan enbart för att dra lärdom. Här kommer två historier ur verkligheten:

Ärende gällande sjuklön för deltidbrandman

Precis som i alla andra anställningar har en deltidare rätt till sjuklön vid sjukdom. I det här fallet gäller det en deltidbrandman som genomgått en operation och i god tid innan anmält till arbetsgivaren att han ska skulle vara borta en längre tid. Trots sin anmälan så dröjde det för arbetsgivaren att betala ut medlemmens sjuklön.

Medlemmen tog kontakt med BRF som omgående tog kontakt med berörd arbetsgivare och person hos arbetsgivaren som kunde ta ansvar och hjälpa till. Arbetsgivaren hade bekymmer i början att förstå reglerna, men efter några samtal och mail så fick arbetsgivaren klart för sig hur det hela fungerar.

Det fungerar som så att en deltidbrandman i ovanstående situation, har rätt till sjuklön de första 14 kalenderdagarna enligt socialförsäkringsbalken. Den första arbetsdagen i beredskap eller om något annat är inplanerat, såsom en övning eller utbildning på icke beredskapsvecka, blir då en karenstdag.

Följande dagar ska det utbetalas 80 % av all förlorad inkomst, dvs 80 % av: beredskapsersättning, övning, utbildning, möte, stationstjänst, materialvård och givetvis även larm som missats.

Om man sedan är fortsatt sjukskriven enbart från räddningstjänsten men kan arbeta 100 % i huvudanställning så har man som deltidbrandman rätt till 77, 6 % av beredskapsersättningen till och med 120:e kalenderdagen.

Medlemmen fick till slut utbetalt varenda krona han hade rätt till och även arbetsgivaren var nöjd med att BRF kunde erbjuda ordning och reda i ärendet.

Ärende gällande beordring att ta C-körkort

I samband med att ett förbund nyligen nyrekryterade deltidbrandmän så beordrades de nyanställda att i enlighet med den policy som förbundet har, genomgå utbildning för C-körkortsbehörighet. Ledningens policy innebär att nyanställd deltidbrandman beordras att genomgå utbildning för C-körkortsbehörighet samt att förbundet betalar för utbildningen, men att enskild inte får ersättning för nedlagd tid. Medlemmar i förbundet tog kontakt med BRF som tillskrev arbetsgivaren i ärendet.

BRF förklarade för arbetsgivaren att i enlighet med gällande kollektivavtal RiB 17 § 8, Utbildning, så framgår det att då en arbetsgivare beordrar anställd att genomgå utbildning eller annan kompetensutveckling inom verksamhetsområdet, har den anställda rätt till ersättning för nedlagd tid. BRF anser att det annars är att betrakta som ett avsteg från gällande kollektivavtal.

Då verksamheten (räddningstjänsten) har behov av att utbilda sin personal så är det arbetsgivaren som enligt AML är ansvarig. I detta ingår, i förekommande fall, behörighet att framföra verksamhetens fordon, hantera motorsåg eller andra maskiner som kräver utbildning/behörighet.

Arbetsgivaren återkom med beskedet att alla anställda kommer att ersättas för nedlagd tid i samband med utbildning för C-körkortsbehörighet.

Är du osäker på om du har behandlats rätt i någon specifik fråga, eller har du kanske en fråga som du behöver hjälp med att driva? Ring då vårt kansli på: 08-722 34 80 eller via mail: kansli@brandfacket.se

Pressmeddelande, 2017-04-07, kl 17:10

Lägesrapport från Storstockholms räddningscentral

Storstockholms brandförsvaret har en stor mängd räddningsenheter och ledningsenheter på plats för att hantera skadesituationen i samband med de pågående händelserna i Stockholm.

– För närvarande har vi 12 enheter och 5 ledningsenheter på plats. Vi har fått indikationer på att det finns både skadade och omkomna, säger Anna Ståhle Bofjäll, tjänstgörande pressbefäl i Storstockholms räddningscentral.

Räddningstjänsten arbetar tätt ihop med Polisen och sjukvården. Resurser från andra brandförsvaret bistår och stödjer Storstockholms brandförsvaret med beredskapen i övrigt.

– Vår uppmaning till allmänheten är att undvika city och stanna hemma. Är man orolig för sina anhöriga kan man ringa 11414, säger Anna Ståhle Bofjäll.

Storstockholms räddningscentral kommer att återkomma med regelbunden uppdatering av pressinformationen.

FOTO: JONATHAN NACKSTRAND

Terrorattentatet

PÅ DROTTNINGGATAN I STOCKHOLM, 7 APRIL, 2017

5 BRANDMÄN BERÄTTAR....

BRÄNNKYRKA BRANDSTATION

Vaktdistriktet omfattar drygt fyra stadsdelsförvaltningar, Skärholmen i söder vidare mot Hägersten och Liljeholmen i norr, östra distriktsgränsen som vetter mot Farsta består av de västra delarna av Årsta och Älvsjö stadsdelsförvaltning mot Huddingevägen som gräns. Antal invånare i vaktdistriktet är cirka 130 000 personer.

- Björn Bjärebäck, brandman, rökdykare, chaufför den aktuella dagen
- Josef Londén, brandman, rökdykare
- Rikard Almlöf, brandman, rökdykarledare

När drogs ni in i händelserna?

Björn: – Det första larmet gick 14:53 och vi drogs in cirka 14:57 när det konstaterats att lastbilen kört in i Åhlens. Stationens specialitet är tunga trafikolyckor med lastbilar, bussar och liknande. Vid själva utlarmningen fick vi en bra bild av vad som hänt så vi var ganska medvetna om vad vi åkte på. Radiotrafiken som pågick medan vi åkte gav oss också en allt klarare bild. Detta var något stort med många skadade.

Rikard: – Ja, bilden var tydlig och i bilen sade vi till varandra att det som vi åker på kommer att vara i världsnyheter i morgon. Vi misstänkte att det var mer än en olycka. Vi pratade om att vår uppgift initialt kan bli akutsjukvård och att vi kanske måste

sprida ut oss om det är många skadade. Vi nämnde också att vi kanske kommer att få jobba med vår specialkompetens som är tunga lyft om någon låg fastklämd under lastbilen. Men vi pratade inte för mycket detaljer, bara om de stora dragen. Vi är rutinerade och vet att vi gör oss en otjänst om vi planerar för mycket. När vi närmade oss förstod vi att vårt jobb skulle handla om släckning eftersom lastbilen brann.

Vilken syn mötte er när ni kom fram?

Björn: – Det var ganska folktomt. Vi var på väg att stanna cirka 100 meter innan lastbilen men ett befäl som gått längs Drottninggatan behöver släckbil. Han vinkar fram oss och vi åker hela vägen fram. Vi stannade cirka 15 meter bakom lastbilen. Vi såg betydligt färre skadade än vad vi kanske trodde. Jag tror att vi alla hade målat upp en värre bild i huvudet.

Hade ni bilder från terrorattentatet i Nice i huvudet?

Björn: – Jag hade det och det var väldigt tomt på Drottninggatan jämfört med den bilden. De personer som inte var väldigt svårt skadade hade tagit sig därifrån vid det laget. Det fanns blodspår men egentligen inte så mycket.

Rikard: – De svårt skadade hade folk släpat in i afärer och liknande. Människor är så medvetna att de

söker sig i skydd om det skulle hända något mer. Det fanns även rykten om ytterligare en lastbil.

Fanns det inte en risk när ni började släcka lastbilen? Den kanske var apterad?

Björn: – Jo, det fanns en väldigt stor risk. Vi vet ingenting om lastbilen och vad som fanns i den och vi försöker påminna varandra om att inte exponera oss för mycket. Samtidigt, bilen brinner och vi misstänker att det finns människor under den så vi måste ju få branden släckt. Vi hittade en person under lastbilen ganska snart. En civil läkare konstaterade att personen var avliden.

Josef: – Vi var absolut medvetna om risken så vi försökte ställa oss "lite smidigt". Man försöker föreställa sig var trycket går om den exploderar. Samtidigt är vi ju alldeles för nära.

Björn: – Ja, om hela skiten skulle smälla så skulle ingen undkomma. Jag som chaufför hade till uppgift att koppla upp mot en brandpost så att vi hela tiden skulle ha vatten. Sedan ställde jag mig på motsatt sida om brandbilen.

Fanns det risk för att branden skulle sprida sig?

Björn: – Ja, absolut och det var ytterligare en anledning till att vi ville släcka snabbt. Det brann ganska rejält. Det hade börjat inne i hytten och sedan spridit sig bak till flaket.

Hade polisen några synpunkter på släckningen?

Rikard: – Det var från och till. I början fick vi jobba ganska ostört med vårt släckande. De var ganska "chokade" med fokus på gärningsmannen. Tidigt är de på oss vill vet om det finns någon annan i förarhytten.

Hade ni inom SSBF förberett er på en terrorattack?

Björn: – Det var "på g" på ledningsnivå och det stod på intranätet om terror och vad vi ska göra när och om det händer. Vi hade pratat ganska mycket om det oss brandmän emellan. Jag minns att vi några timmar innan larmet pratade om terror och vad vi hade för beredskap.

Rikard: – Det fanns på agendan och då speciellt sjukvårdsbiten med utbildning på avsnörande förband vid masskadesituationer. Vi har gått från att ha en sjukvårdsväska till fem sjukvårdsväskor i bilarna så att varje man ska kunna ha en väska för att omedelbart ha möjlighet att stoppa kraftiga blödningar. Där är det något konkret som har hänt.

Vad gjorde ni när branden var släckt?

Rikard: – Efter släckningsarbetet så går arbetet ner i tempo för vår del. Inne på Åhlens har mycket rasat och vår uppgift blir att kontrollera att det inte finns fler människor kvar. Men det var inte bara att köra på eftersom polisen vill säkra bevis. Så i ett antal

FOTO: FREDRIK SANDBERG / TT

timmar samarbetar vi med polisens tekniker. Plötsligt ska hela Åhléns genomsökas. Vi får avbryta och sätter oss i skydd bakom lastbilen. Hela huset blir omringat av polis och genomsöks. Någon har sett en rörelse där inne och man vill säkra att gärningsmannen inte gömmer sig där. Det tar någon timme och sedan får vi fortsätta att jobba med rövning tillsammans med polisens tekniker.

Rikard: – Vid 21.30 hörde vi ett rykte om att man gripit en person norr om stan och det kändes jävligt skönt. Vid 22-tiden förberedde vi oss på lyftet för att få loss den avlidna personen. Allt tog lång tid på grund av polisens arbete med att säkra bevis.

Hur såg det ut runt omkring under insatsen?

Josef: – Det var tomt på Drottninggatan och det var absolut en konstig känsla. Det var ljust och vi kommer dit en sen fredagseftermiddag. Då ska det vara fullt med folk men allt är stängt och där finns inga civila. Bara poliser som springer omkring.

Björn: – Det var som en spökstad där vi var och med avspärrningar några kvarter bort åt alla håll.

Rikard: – Det gick också en massa rykten om skottlossning på flera ställen och om attacker på 2–3 Åhlénsvaruhus.

För er brandmän; skiljde sig den här händelsen från andra stora händelser?

Björn: – Ja, det gjorde den. Den hade så många dimensioner som exempelvis mängden skadade. När man sätter ihop allt så blir det väldigt stort. Redan på natten hade vi en debriefing i 1,5 timme där alla fick komma till tals.

Rikard: – När vi kom tillbaka till Brännkyrka så satt en debriefingledare här. I vanliga fall är det vi själva som efterfrågar debriefing när vi varit med om händelser som berör. Men här var det inget snack. Det var en kommandering.

Sett i efterhand – för sådana här händelser; är det något ni önskar vad gäller utbildning eller kanske utrustning?

Josef: – Utbildning kan man väl aldrig få för mycket av. Jag kom nyligen från en annan station och hade helt missat utbildningen med avsnörande förband. Och sådant som tankar kring tillvägagångssätt vid fordonspacering saknar jag helt.

Rikard: – Ledningen har skyndsamt dragit igång ett arbete och chefen Svante Borg vill ha en snabb rapport. Bland annat har han anlitat en kille från försvaret som har träffat alla grupper och inhämtat synpunkter, tankar och önskemål. Vi har börjat diskutera varför vi blivit av med vår vattenkanon som alla släckbilar hade tidigare. Det är en mobil vattenkanon som kan riggas upp och vi behöver då inte exponeras. Man riggar, siktar och drar sig tillbaka. Det hade varit bra här.

Nu har det gått några veckor – tänker ni att detta kan hända igen?

Alla: – Ja!

Josef: – Det innebär en stor risk att åka till jobbet idag. Detta kan hända när som helst igen.

Rikard: – All utbildning vi får kommer vi i bästa fall ha nytta av. Men sådana här händelser skapar kaotiska situationer och det kommer alltid att finnas saker som vi kunde gjort annorlunda. Vi är alla överens om att Stockholm hade stor tur igen. Alltså, att det inte var fler som blev dödade eller skadade. Det var tursamma omständigheter precis som för sex år sedan då vi hade killen på Bryggargatan som bara lyckades ha ihjäl sig själv.

Vid den här tidpunkten i intervjun kommer det ett larm om trafikolycka och Rikard och Josef ger sig iväg.

Vad anser du om arbetsgivarens arbete efter dådet?

Björn: – Jag är ganska imponerad. Vår högste chef, Svante Borg, brinner för den här frågan. Han är väl medveten om vad som händer i Europa. Han har träffat andra europeiska räddningstjänster och man märker att han är väldigt engagerad.

Ledningen lyssnar på oss, tar till sig vad vi varit med om och ser vilka behov vi har. Det känns som om de tar det här problemet på allvar. De vet att detta är den nya bilden och att vi måste bli bättre på den. Vi hoppas att åtminstone några förbättringspunkter blir verklighet ganska snabbt.

Två dagar efter dådet blev det "kärleksmanifestationer" i närheten av Drottninggatan. Vad tyckte du om manifestationerna?

Björn: – Jag tyckte det kändes fint. På lördagen kände jag mig berörd av händelsen. Jag var rörd av det stöd och engagemang som människor visade. Efteråt har många hört av sig och frågat hur det är. Man märker att det finns en stor sammanhållning i samhället.

Flera av oss har sagt att det nästan har blivit för mycket. Vi har ju bara gjort vårt jobb. Egentligen var det bara ett väldigt stort larm för oss men efter alla reaktioner hos människor, i media och i sociala media så har det blivit extra stort.

Det var också positivt att polisen fick så mycket cred av människor. Vi är vana vid att se att polisen får skit medan vi brukar vara omtyckta. Nu fick de mycket cred och och det är kul därför att vi brandmän ser ju allt bra som polisen gör.

Jag blev överraskad över mängden poliser som fanns att tillgå i city. De har alltid en närvaro där och vi blev snabbt omringade av civilklädda med kostymer eller snickarkläder som alla hade en liten polismössa på sig. Det var imponerande.

Björn Bjäreback var chaufför den aktuella dagen för terrorattacken. Foto: Anders Fahlman

Roger Wikström och Håkan Johansson. Foto: Anders Fahlman

KUNGSHOLMENS BRANDSTATION

Kungsholmens brandstation är en av tre stationer i Stockholms innerstad. Vaktområdet sträcker sig från Bromma i väst och Tegelbacken i Gamla Stan i öst, Hornstulls strand i söder och Odenplan i norr.

Specialiteter är bland annat räddningsdykning, liv-, miljö- och egendomsräddning under vatten. Bistår polisen vid efterforskning av personer under vatten.

- Håkan Johansson, brandman, räddningsdykare, rökdykare
- Roger Wikström, brandman, räddningsdykare, rökdykare

Hur började dagen för er?

Roger: – Vi hade dykövningsdag den dagen och en annan station passade Kungsholmens brandstation. Då är vi friställda från alla brandlarm och trafikolyckor. Vi övningsdyker och tar dyklarm. Vårt andra dyk gjorde vi i stan på Skeppsholmen. Jag hade precis stigit upp ur vattnet och stod i dykdräkt då vi fick larm om trafikolycka. Vi tänkte direkt att detta inte var för oss men det tog inte många sekunder att förstå att det ändå var det. Någon hade surfat på sin mobil och fått ett pling från Aftonbladet: Lastbil på Drottninggatan. Det här var något större.

Håkan: – Befälet kontaktade RC. Vi skulle bege oss till området med brytpunkt Sveavägen – Olof Palmes gata.

Roger: – Vi hade inga larmställ med oss. Bara kläder för sjön som till exempel goretexjacka. Men vi bestämde direkt att vi får bli sjukvårdsresurs. Vi har sjukvårdsväskor och såg framför oss ett antal skadade. Under färden efter motringning fick vi klar för oss ungefär vad som hänt. Det var en lastbil som kört på människor på Drottninggatan. Vi såg då framför oss många fler skadade.

Hade ni övat innan inför tänkt eventuellt terrordåd?

Roger: – Övningsmässigt är det bristfälligt men vi har pratat om det och om hur vi ska agera. Det har mer varit övningar på papperet och vi har diskuterat rutiner för agerande. Vi har även tagit fram sjukvårdsmaterial för sådana händelser, som vi har med oss i bilarna. Det handlar om fokus på att stoppa blödningar, avsnörande förband och liknande. Det är sådant som vi kanske inte har med oss normalt. Men mycket längre fram än så ligger vi inte. Vi har inga skriftliga rutiner, inte någon speciell ordergivning och liknande.

Håkan: – Vi har också pratat om att vi ska jobba i par vid den här typen av händelser, med minst en radio. Så jobbade vi också inledningsvis men sedan märkte vi att nivån på hotet inte var så hög.

Vilken syn mötte er när ni kom fram?

Roger: – Vi kom inte fram till den bestämda brytpunkten. Vi landade vid Mäster Samuelsgatan / Slöjd-gatan. Vi ser lastbilen som står och ryker och svänger in på en tvärgata. Jag hade suttit och bytt om i bilen och fick precis på mig sista kängan. Vi blir påvisade att det finns en skadad kvinna i en entré. Det är det första som möter oss och där sitter civila som hjälper henne. Vi kliver in och befälet säger att två brandmän stannar och hjälper till. Jag och kollegan Daniel Gallo tog det.

Roger: – När vi tänker ta över säger ena tjejen: "jag är sjuksköterska", och mannen säger: "jag är läkare". Så de hade ganska bra koll på situationen redan. De hade sjukvårdsväska och filter. Vi var då behjälpliga. Så startade det för oss. Andra tog en orientering längs Drottninggatan för att se om det fanns något de kunde göra.

Fanns det skadade längs hela sträckan?

Håkan: – Ja, där låg skadade och omkomna. När vi kom fram hade man redan börjat spärra av.

Och polis och ambulans?

Roger: – Nej, inte ambulans. De kom inte fram.

Vad gjorde ni sedan?

Håkan: – Vi kollade om vi kunde vara behjälpliga. Det stora för oss var sedan utrymningen av Drottning-gatan. Folk hade tagit sig in i butiker och gömt sig. De hade fått hjälp av butiksinnehavare att ta sig ner i källare och låst dörrar. De skulle utrymmas och det blev den stora uppgiften.

Roger: – Det var väldigt tomt på folk. Man fick gå och knacka på. Folk gömde sig. Vi letade efter skadade. Det kändes som om det var helt tomt i området.

Håkan: – Innan dess hjälpte vi till att få bort den skadade kvinnan för det kom ingen ambulans.

Roger: – Jag tror vi väntade i 10 minuter och det kom ingen ambulans. Det var ju trafikchaos. Polisen spärrade av och släppte inte fram bilar. Då blir det stockning. Vi hade en minibuss där som vi byggde om till vår egen ambulans. Det kom även en läkare från Cityakuten som hade med sig mediciner. De kunde ge henne smärtstillande. Då kände vi att vi kunde flytta henne. Två kollegor körde henne till sjukhuset tillsammans med en civil läkare. Det var så många civila som hjälpte till.

Detta med civila som verkligen gjorde insatser; var det ett tydligt intryck ni fick?

Roger: – Ja, det var många som anmälde sig. De sade; jag är läkare, jag är sköterska, vad kan vi göra? Vi frågade om de kunde stå här och vänta för vi trodde att det skulle dyka upp mer snart, och de stod där i två timmar och väntade utan att beklaga sig med ett enda ord.

“FUNGERAR SKITBRA!”

Per Persson, Räddningstjänsten Nybro

IntraRäddningstjänst är ett webbaserat verktyg för nyheter, utbildning, samarbete, inventarier, protokoll och avvikelser - allt det du som räddningstjänst behöver i din dagliga verksamhet.

IntraRäddningstjänst används idag av alla räddningstjänster i Kalmar län och Östra Götaland.

Kontakta oss idag för att se vad vi kan göra för er!

www.intraraddningstjanst.se

kontakt@intrar.se

SVENSKTILLVERKADE

RÄDDNINGSDOCKOR,
BRANDDOCKOR, VÄSKOR M.M

ARBETSMILJÖVÄNLIG BRANDFILT
Marknadens enda brandfilt som
inte innehåller glasfiber samt
andra miljöfarliga ämnen.

Elji Sport
MADE IN SWEDEN

Gesällgatan 1, 266 32 Munka Ljungby
Tel. +46 (0)431-43 13 20 E-post: info@eljisport.com

www.eljisport.com

Det är någonting man tar med sig – inställningen från många. Många öppnade sina butiker och sade; här finns toa, kaffe, här kan ni värma er. Vi fick hjälp av människor på ett sätt som vi inte var beredda på.

Håkan: – Ja, människor tog många egna initiativ. Det är något man tar med sig.

Roger: – Samtidigt var många också otroligt stressade av allt de läst exempelvis på sociala medier. När de läste om skjutningar så var folk rädda, riktigt rädda. Det var många som var förvirrade och som grät. Så för oss handlade det mycket om att lugna människor.

Håkan: – Jag kan bara bekräfta det. När man pratade med många så insåg man att de var svårt chockade. Då hade vi en viktig roll genom att prata med dem och ge dem förtroende.

Roger: – Det blev som två läger. Vissa tog den hjälpande rollen och vissa ville bara hem. De var rädda och ville se till sina familjer och sina barn. Det var naturliga mänskliga reaktioner.

Hur var er information om skjutningar?

Håkan: – Det kom på radion om jag inte minns fel, att det pågick en skjutning.

Roger: – Det var svårt att få det bekräftat. Jag fick faktiskt höra från en polis att det var bekräftat en skjutning på Fridhemsplan. Det var det ju inte. Det var så starka rykten som gick att även polisen trodde på dem.

Bilar som är inblandade i terrordåd kan ibland vara apterade och explodera. Hur tror ni att enheterna som släckte lastbilen agerade?

Roger: – När vi såg att det var personer som släckte så tänkte vi alla; oj, hur vågar de göra det där? Vet de någonting som vi inte vet? Alla vi som stod där tänkte; är lastbilen säkrad? Vi visste ju inte vad de hade för information.

Håkan: – Lite i bakhuvudet har vi ju också att det är polis som ska säkra området och när man ser brandmän som jobbar så tänker man ju att det måste vara gjort.

Fortsatte ni att jobba i par?

Håkan: – Inledningsvis så jobbade vi i grupp. När vi sedan förstod att läget inte var så allvarligt så fördelade vi oss. Jag stod själv med en polis på Hötorget och dirigerade civila. De skulle utrymmas, först till en buss och sedan vidare.

Roger: – Sedan den skadade kvinnan transporterats till sjukhuset blev det lugnt i form av vårdande insatser. Sedan körde en SL-buss dit och den användes som en sluss för alla personer som sett något. De togs in i bussen och förhöordes av polisen innan de släpptes vidare. I början var det väldigt oklart hur man skulle få folk ur stan. Polisen sade; gå dit, men

sedan kom folk tillbaka och sa att det var avspärrat där också. Så det var väldigt otydligt hur man skulle hänvisa folk.

Håkan: – Man trodde nog inte att det skulle vara så mycket folk som det var. Sådant blir alltid en överraskning.

Roger: – Bara där i huset där kvinnan låg, H&M kontor, fanns det tusen anställda som undrade när de kunde gå. Så det handlade mycket om att gå in och lugna folk. Att tala om att mycket rykten går och att ni är säkrare här än ute på stan. Om ni kör ut med bilen så kan ni fastna i flera timmar.

Hur funkar det organisatoriskt i ett sådant här läge?

Håkan: – Det är samverkan mellan polis, ambulans och brand. I ett hotläge av det här slaget så blir det främst polisen som styr och ställer vad gäller var man kan röra sig. Vi blir back-up i form av sjukvård bland annat.

Kunde ni göra en hundra procentig insats, utrustnings- och utbildningsmässigt?

Roger: – Sett så här i efterhand; vi hade sjukvårdsutrustning med oss men vi kanske skulle ha haft en bår. Vi fick ta en dörrmatta i en entré att bära den skadade kvinnan med.

Håkan: – Olyckan som sådan är inte större än en trafikolycka. Men om betydligt fler skadade hade legat där så behövs väldigt mycket mer sjukvårdsmaterial. Det går också åt mycket folk. Men nu var det inte så många skadade och jag fick känslan att personalen som var på plats var tillräcklig i antal.

Roger: – Utbildningsnivå saknas inte men det man dra slutsats av i efterhand är frågan om samverkan. Vi märkte att Cityakuten och andra civila kom ut och hjälpte till. Detta skulle vi kunna organisera bättre. Vi kanske skulle ha kunnat använda en plats som Cityakuten som en spontan uppsamlingsplats när det ändå finns personal och material där. Men då måste de ju vara införstådda med att vid en sådan händelse kan er vårdcentral rekvireras. Nu blev det spontant väldigt bra men sådan saker kan ju samövas.

Roger: – Även frågan om information är viktig. Information är alltid svårt i såna här lägen. Även poliserna på plats hade svårt att veta om lastbilen var säkrad, om det var skjutningar bekräftade, om var det fanns avspärningar i stan. Nästa gång tror jag att den informationen skulle komma snabbare. Det handlar mycket om att genomföra storskaliga övningar så att man förstår varandras problem bättre.

Det låter som om det var förvirrat på platsen och att man inte visste vem som skulle göra vad?

Roger: – Det fanns stunder när man hade den känslan.

Håkan: – Vid sådana här tillfällen när det är flera inblandade så blir det också en stor belastning på

radion och telefonsystemet. Det blir ansträngt och där krävs det också disciplin.

Roger: – Jag har hört Rakel lade ner en period både för polis och för räddningstjänsten. Det är klart att det inte är bra. Ett tag spreds det mycket rykten och det kan ju ha berott på att kommunikationssystemet låg nere en liten stund.

Vad hände efteråt? Blev det någon form av bearbetning?

Roger: – Vi blev beordrade att stanna kvar på kvällen för genomgång. Det ansvaret tog arbetsgivaren som gjorde sitt yttersta för att visa sitt stöd.

Håkan: – Behovet av bearbetning var nog olika beroende på vad man gjort på plats. Det är alltid bra med samtal efter händelser som berör. Vi fick åka till Täby brandstation där räddningscentralen ligger. Där fick vi en bild av dem som jobbade med ledning om hur de fått larmet, hur de tänkte, upplevde och agerade. Det kändes bra att få knyta ihop det.

Roger: – Svante Borg (SSBF:s chef) kom till oss redan dagen efter. Han var med redan i Täby. Vi har alltså haft kontakt med Svante vid två tillfällen, så vi har haft möjlighet att prata.

Efter händelsen – vilka förändringar skulle ni vilja se vad gäller till exempel utrustning?

Håkan: – Vi har bland annat pratat om västar som vi kan dela ut till civila där det står att de är sjukvårdare. Och även midjeväska med speciellt sjukvårdsmaterial som vi kunde dela ut till sköterskor och läkare.

Roger: – Ja, om det kliver fram personer som säger att de är läkare och som kan legitimera sig så vore det bra att kunna plocka fram en väst eller mössa till till dem som visar att de är medhjälpare till oss. Om vi brandmän rör oss genom en polisavspärning så går det ju bra. Men kommer det en civil person så går inte det. Med västar skulle detta bli lättare att hantera.

Roger: – Det skulle även behövas en speciell brandmanslegitimation. Idag har vi bara våra kläder som visar vilka vi är. Men vi gick ju omkring där i i sjökläder.

Roger: – Vi har även haft en erfarenhetsinsamling från arbetsgivare. Det har varit personer på stationen och samlat in alla tänkbara funderingar kring åtgärder och det ska ju sedan utvärderas. Detta har de skött jättebra. Sedan får vi se vad som kommer ut av det.

Dagarna efter händelsen blev det en "kärleksreaktion". Tänkte ni något speciellt om det?

Håkan: – Dagen efter var vi inne på Drottninggatan. Vi fick i uppgift att städa upp eftersom det hade läckt ut hydraulolja, diesel och det fanns glas. Då fick man en annan bild – tystnaden på Drottninggatan. En vanlig lördag är det ju proppfullt där men nu var det knäpptyst. I varje hörn där det var avspärrat stod människor och tittade. Vid Hötorget stod en polisbil som avspärning och den var lastad med blommor.

Ren och Redo!

Diversey hjälper dig som brandman att på ett effektivt och skonsamt sätt dekontaminera och återställa din larmutrustning inför nästa insats, hålla brandstationen fri från okända ämnen och smuts, samt att göra dig själv ren och redo. Våra system säkerställer låg förbrukning och säker dosering, och att du får tillgång till vår samlade kunskap inom hygien och rengöring.

Diversey Care.
Den säkra lösningen för tvätt och hygien.

Sealed Air
Diversey Care

Varje dag är vi med när ni räddar liv. Det är vi stolta över.

I snart 40 år har vi ryckt ut tillsammans med er som jobbar ute i verkligheten. Vi vet att det är sekunder som räknas. Därför är det avgörande att vi ständigt utvecklar nya, effektiva varnings- och utryckningssystem så att inga hinder finns i vägen, när larmet går. Läs mer på standby.eu

STANDBY
When attention matters.

FOTO: TOMAS ONEBORG / SVD / TT

För mig kändes det bra att komma dit dagen efter för när vi var på plats så hände det ju så mycket. Men nu gick vi längs hela Drottninggatan där allting hade skett och då fick man en annan bild.

Var det en speciell känsla just detta med blommorna? Det är ju ingen vanlig reaktion?

Håkan: – Ja, det var det. Att uppleva den respekten hos människor; blommorna, att de stod där och tittade helt tysta.

Roger: – Vi fick hjälp av människor på ett sätt som vi inte var beredda på.

Håkan: – Samtidigt så tänkte jag hur otroligt många människor som gick hem på fredagen som har sett mycket och som har många funderingar. Jag har tänkt på hur viktigt det är att kunna hjälpa dem att gå vidare. Veckan efter så klippte jag mig på Drottninggatan. Frisören hade varit på plats när det hände och hade sett lastbilen. Jag förstod på honom att det tagit honom hårt. Vi brandmän har ju varandra. Vi är en grupp som kan prata med varandra. Men en ensam människa som sett allt det där..

Roger: – Vi har möjlighet att prata om saker som vi har sett och varit med om. Så för oss blev detta egentligen inte större än någon annan händelse, rent larmmässigt. Händelsen är exceptionell men för oss som brandmän var det inte det. Jag förstod egentligen inte nivån på stressen i omvärlden när jag stod där i stormens öga. Vid något tillfälle ringde jag hem och förstod det först då. Jag minns att jag sade: "Oj, är

ni så oroliga. Här är det ju lugnt". Så då fick jag lugna även min fru.

Sedan förstår jag att det är väldigt speciellt att en person gör detta med vilja, men så tänker inte vi när vi jobbar. Vi åker inte in och gör skillnad mellan människor. Det troliga är att hade föraren legat skadad utanför lastbilen så hade vi tagit hand om honom också. Vi känner ju inte till uppsätet innan det är bekräftat. Vi jobbar med människor som är skadade.

Roger: – Trots den tragiska händelsen så kommer det nog att komma väldigt mycket gott ur det här. Jag tror att polis, brand och vårdpersonal nu kommer att ha en annan förberedelsenivå. För nu blev det skarpt läge och nu har man känt på det.

Vi måste öva mer samverkan med andra. Vi måste sätta oss in i hur exempelvis polisen tänker och hur de tycker att vi ska agera. Övning kostar tid och det kostar pengar och personal. Men det är ett måste.

Håkan: – Jag vill bara säga; en stor eloge till alla inblandade; polis, ambulans, brandpersonal, civila, väktare. Alla som var där ska ha credit. Det var fantastiskt att se.

Roger: – Civilkuraget är något man tar med sig. Det var något man aldrig råkat ut för på andra larm. Folk brukar agera på annat sätt och det gör att känslan för det här blir större.

■ TEXT: ANDERS FAHLMAN

SVANTE BORG, FÖRBUNDSREKTÖR STORSTOCKHOLMS BRANDFÖRSVAR:

– För mig var frågan inte OM utan NÄR det skulle hända

I början av april trädde en överenskommelse i kraft mellan Storstockholms brandförsvaret och polisen i Stockholm angående gemensamt taktiskt uppträdande på skadeplatsen vid terrorattentat, på initiativ av SSBF:s chef Svante Borg. Ny utrustning hade anskaffats och de första utbildningarna pågick ute på stationerna. Den 7 april slog terrorn till på Drottninggatan i Stockholm.

Under första halvåret 2016 tog Svante Borg, förbundsrektor på SSBF, initiativ till ett intensivt förberedelsearbete inför ett tänkt terrorattentat i Stockholm. Ett tema för satsningen var; "När terrorattentatet är ett faktum".

– Ja, för mig var frågan inte OM det händer, utan NÄR, säger Svante Borg

Han berättar att det var flera faktorer som bidrog till initiativet. Han hade förra våren satt sig närmare in utredningen om terrorattentatet på Bryggargatan i Stockholm år 2010 och då insett hur väldigt nära det var att dådet kunnat få förödande konsekvenser.

Samtidigt fick Svante Borg tillsammans med andra chefer för räddningstjänsterna i Europas huvudstäder en inbjudan till Paris av stadens brandmästare, brigadgeneralen Philippe Boutinaud. Vid mötet i Paris redogjorde stadens räddningstjänst för hur man arbetat taktiskt vid de senaste terrorattentaten vid konsertlokalen Bataclan och fotbollsstadion Stade de France.

– Deras erfarenheter visar att 20–30 procent av de drabbade dör omedelbart och att ytterligare 20–30 procent dör inom en halvtimme på grund av sina skador. Tidsfaktorn är av största vikt. I Paris organiserar sig räddningstjänst och polis därför snabbt tillsammans direkt på skadeplatsen i mindre grupper där polisens uppgift är att neutralisera angriparna medan räddningstjänsten tar hand om de skadade bland annat med hjälp av avsnörande förband som kan stoppa kraftiga blodflöden, säger Svante Borg.

När Svante Borg återvände hem så orienterade han sig om hur beredskapen inför terrorattentatet egentligen var i Stockholm. På många plan var han nöjd.

FOTO: PETER KNUTSSON

Inom SSBF finns en stor baskompetens och omfattande erfarenhet av att ta tag i verkligt svåra saker. Men vad gällde utrustning och samarbete med polisen så upptäckte Svante Borg stora brister och insåg

att han måste agera skyndsamt.

– Vi köpte bland annat in speciella avsnörande förband, sjukvårdsbälten som nu ingår i brandmännens personliga utrustning, nya skyddsmasker och fler sjukvårdsväskor så att det numera finns fem i en bil istället för tidigare en. Vi påbörjade också ett arbete med sjukvårdutbildning ute på stationerna kring hantering av avsnörande förband vid masskadesituationer.

– Efterhand tog vi också fram en målbildsfilm som vi började visa på stationerna. Där resonerade vi bland annat om kontexten kring terrorattentat, om attentatsmännens logik, om behovet av samordnat agerande och om riskerna vid sådana här händelser, berättar Svante Borg.

Parallellt hade han tagit kontakt med Stockholmspolisen som nappat på idén med en taktik liknande den man använder i Paris vid terrordåd. Ett antal workshops tog vid där befäl från räddningstjänst och polis resonerade kring olika scenarier och hur de skulle kunna lösas.

– Detta resulterade i en rapport som bland annat innehåller viktiga förslag till förändringar. Den stora taktiska idén är att vi kommer snabbt på plats och räddningstjänst och polis bildar grupper som kan lösa båda uppdragen samtidigt. Alltså, polisen oskadliggör gärningsmännen samtidigt som vi räddar liv.

Överenskommelsen med polisen gjordes i början av april. Dagarna efter inträffade terrorattentatet på Drottninggatan.

– Vi hade inte hunnit öva tillsammans med polisen men de körde sitt terrorkoncept som vi haft som bas. Och flera av våra befäl som satt i ledningssystemet och även ett par befäl på plats på Drottninggatan hade varit med i arbetsgruppen och de fattade snabbt sina beslut enligt vårt nya sätt att tänka.

– Sedan gjorde styrkorna ett fantastiskt jobb. De gick snabbt in och tog sitt ansvar för att rädda liv. Detta handlar om mycket skickliga och erfarna styrkor som har sett det mesta. Man ska veta att det finns ohyggliga skadescenarier i Stockholm med exempelvis två framförhoppningar på spårbunden trafik i månaden.

– Detta tillsammans med att cheferna kunde fatta väldigt flexibla beslut var avgörande. Sedan har jag dragit mitt strå till stacken genom anskaffning av bättre utrustning och tankar kring en ny taktik. Men vad gäller insatsen på Drottninggatan så är det styrkorna som ska stå i förgrunden, menar Svante Borg.

I efterhand har det uppstått diskussioner kring om kommunikationssystemet Rakel gick ner under insatsen samt om hur det kom sig att branden i lastbilen släcktes utan att den var säkrad av polis.

– Vad gäller Rakel så ingår den problematiken i en utvärdering som vi gör av hela insatsen. Det är nu som detektivarbetet börjar och jag tycker det är för tidigt att dra några slutsatser. Rakel utgör en sådan fundamental trygghet i vårt system att vi ska vara

väldigt försiktiga med att dra snabba slutsatser om ifall det fungerar eller inte fungerar.

– Vad lastbilen beträffar så är det en fråga som vi ska bena ordentligt i när förundersökningen är klar. Lastbilen berör den samordning som vi ska utveckla tillsammans med polisen. Kanske handlade det om något så enkelt som semantik. Vad betyder säkrad? Om platsen är säkrad, innebär det också att lastbilen är säkrad? Vi måste se till så att våra och polisens insatsledare talar samma språk. Detta skapar mer stringens och våra grabbar och tjejer kan känna större trygghet vilket gör att de kommer att bli operativt ännu mer effektiva.

Han berättar att SSBF nu har en utbildningstrappa på plats som syftar till att öka personalens färdigheter vad gäller sjukvård, men också kring sättet att tänka och agera på skadeplatser där det finns en hög risk.

– Vi ska också börja träna våra styrkor med tillämplade utbildningar bland annat tillsammans med polisen. Innan sommaren ska alla dessutom ha tagit del av målbildsutbildningen och genomgått sin sjukvårdsutbildning. Efter sommaren bygger vi på med resten och jag räknar med att vi i december ska ha genomfört utbildningstrappan så långt att det går att se märkbara förändringar i vår kapacitet och hur personalen tänker och agerar, berättar Svante Borg.

Medarbetarna inom SSBF kommer då att vara ännu mer effektiva vid terrordåd liknande det som hände på Drottninggatan. Men Svante Borg menar att insatsen nästa gång kan innebära andra saker att dra lärdom av.

Varje terrordåd har sina egna individuella "egenskaper". I Parisdåden handlade det om skottskador och splitterskador, i Brysselattentatet mot t-banestationen Maalbeek rörde det sig om brännskador. Och i Nice förra sommaren arbetade räddningstjänsten med att ta hand om omfattande krosskador.

– Därför är de viktigaste budskapen som vi måste jobba med i vår organisation dessa: Vi ska skaffa oss en bra basförmåga, en ledning som är flexibel och chefer som är så trygga att de kan improvisera när det behövs. Genom att öva mycket kommer vi då, på samma sätt som vi hade flexibla styrkor på Drottninggatan nyligen, att ha flexibla styrkor med en annan färdighetsgrad om något annat händer.

– För frågan är som sagt inte OM det händer utan NÄR det händer, tyvärr, säger Svante Borg.

■ TEXT: ANDERS FAHLMAN

HASSE ARO, TV-JOURNALIST:

– Polis och räddningstjänst agerade snabbt och resolut

TV-journalisten Hasse Aro är en av tusentals människor som gick på Drottninggatan under dagen för terrorattentatet. När han vikit av från Drottninggatan så hörde han sirenerna på avstånd.

– Jag förstod att något hade hänt men då visste jag förstås inte vad det var, berättar han.

I sitt arbete har han under decennier bevakat små och stora brott och olyckor och Hasse Aro är imponerad över räddningstjänstens och polisens agerande i samband med dådet.

– Ja, jag tycker jag att de verkar ha agerat snabbt och resolut på ett sätt som man kanske inte är van vid att svenska myndigheter gör. Något som särskilt imponerade var det arbete som utfördes utöver på själva brottsplatsen. Polisen tömde Centralstationen och var snabbt på plats på Fridhemsplan där det förekom rykten om skottlossning. Polis och räddningstjänst var öppna för att detta kunde handla om en större attack och agerade utifrån det, säger han.

– Jag var även imponerad över allmänhetens agerande. På Centralstationen förstod och accepterade resenärerna situationen och gick snabbt därifrån. Såvitt jag förstod så hittade folk utan irritation på egna lösningar för att ta sig hem eller var man nu

skulle. De förstod att det var allvar men trots det fanns inte en tillstymmelse till panik.

Hasse Aro menar att kärleksmanifestationerna som ägde rum bara någon dag senare hade flera goda syften.

– Manifestationerna visade att folk inte backar. De signalerade att "vi tänker inte blir rädda" och det tror jag är en viktig markör. Dessutom blev högerextremisterna galna av detta agerande. De hade innerst inne hoppats på ett terrordåd och att det skulle skapa hat bland människorna. Men istället skapade det kärlek. Folk reagerade inte som extremisterna hade trott utan tvärtom och det var väldigt bra, menar han.

Kommer terrordåd att inträffa igen i Sverige?

– Ja, risken är ju stor. Det läskiga är att man ju inte vet. Att förhindra den här typen av attacker är väldigt svårt och det tror jag att allmänheten förstår.

■ TEXT OCH BILD: ANDERS FAHLMAN

CAFS-övning

1 HÄSSLEHOLM

Ett snöigt Hässleholm i februari. En brandstation (nääh?) och en frusen fotograf. Och det är faktiskt så att fotografen har bjudit in sig själv till den övning som ska ske idag.

DAGEN INLEDS MED KAFFE - såklart. Jag installerar mig och min packning i ett av sovrummen, eftersom jag ska stanna hela dygnet, och efter överlämning och frukost är det dags för genomgång av förmiddagens övning.

Gruppens styrkeledare Christian håller i trådarna och han börjar prata om dagens ämne, CAFS, som Hässleholm har tillgång till på sin förstabil 2010 samt 2460 i Hästveda och 2610 i Sösdala.

Jag och vädret är som alltid på kant med varandra och vädret har den här dagen ordnat med fluffig snö som fond till den skumövning jag ska försöka fotografera.

Ni fattar kanske vilket humör fotografen därmed är på? Jag ska plåta vitt skum med vit snö som bakgrund. Great.

Jag frågar om cafsskummet går att färga, kanske med en touch av karamellfärg (till exempel blå), men det är tydligen inte en genomförbar idé. Nähä, fine - det här kommer att bli katastrofala bilder.

Dessutom ska "min" tidning, vars webbplats min fotoblogg huserar på, komma ut och kolla hur det går till när jag fotar räddningstjänst. Reportern kommer med kamera. Undertecknad gillar inte att bli fotograferad. Förutsättningarna för en fantastisk dag i räddningstjänsten tecken känns liksom lite sådär från fotografens håll sett.

Jag dricker lite mer kaffe, pillar på kameran, suckar en smula, hastar ut på ett automatlarm som stör

genomgången, och när vi är tillbaka så har humöret lättat lite hos fotografen. Detta är dock säkert en effekt av allt kaffe. Man ska aldrig underskatta koffein.

Vad jag inte vet nu är att det kommer att bli en övning som är till bristningsgränsen fylld av skratt. Men jag ska inte gå händelserna i förväg.

Det här med att nörda ner sig i hur saker fungerar, det är sådant jag gillar och genomgången av hur CAFS fungerar är riktigt intressant, även om det är kunskap jag aldrig kommer att få direkt användning av.

Vi klär oss varmt och åker till platsen för övningen - ett ödehus som redan är helt och hållet välcafsat eftersom en annan styrka kört samma övning dagen innan och resterna av det skummet har frusit fast i huset och bildat ganska så vackra mönster.

Övningsledaren Christian har inte tuffat fyr på något den här gången utan elden är högst påhittad. Brandmännen ska släcka denna fiktiva eld från två håll: först utifrån genom ett fönster i en ytterdörr och sedan ska de springa runt till ena gaveln, in genom dörren där och attackera "branden" inifrån.

Notera förresten på bilderna att det vita som täcker marken faktiskt inte bara är snö, det är även en hel del slafsigt skum. Eftersom det knappt går att skilja de två åt med blotta ögat så vill jag bara påtala det ännu en gång.

Jonatan, nummer 28, är först ut. Han tar sig snabbt igenom insatsen enligt ovan nämnda upplägg och

Jonatan är först ut i insatsövningen.

Allt går enligt planerna - den fiktiva elden släcks snabbt från två olika håll.

Men för näste man, Johan, så blir det ett abrupt avbrott i brandbekämpningen. Under snön gömmer sig en sten och han faller handlöst medan skummet fortsätter att spruta och täcker hela masken.

Johan försöker torka av det kläbbiga vita skummet för att kunna fortsätta - men får ge upp.

När det blir Johans tur att testa skumspik så släpper denna från slangen...

...och kollegorna får sig ett gott skratt till.

kommer ut efteråt lite lagom skumtäckt sådär.

Sedan är det dags för nummer 31 – Johan. Han får upp bra fart men eftersom marken, som jag ju påpekat, är snötäckt så är det mer än lite svårt att se vad som finns under snön och efter några steg så stupar Johan rakt ner i backen med ansiktet före. Strålröret hamnar mellan mask och mark och skummet fortsätter att forsa ut. Johan kommer snabbt på fötter och gör ett tappert försök att fortsätta men får erkänna sig besegrad, i alla fall för stunden.

Ingen skadades, det blev många gapskratt och styrkan konstaterar att det ju faktiskt kan hända även vid skarpt läge och att rökdykaren i fråga då är helt satt ur spel ett tag eftersom det klibbiga skummet omöjliggör någon som helst form av sikt.

Efter den första insatsövningen är det dags att testa skumspik. Och den korta versionen av den historien är att när det är Johans tur så går det inte riktigt som planerat. Den här gången heller.

Skumspiken lossnar nämligen plötsligt och skummet sprutar okontrollerat ur slangen och täcker Lasse, som är den kollega som närmast. Lasse sätter sig med snabba kliv raskt i säkerhet, utom räckhåll för den vita sörjan, och resten av gänget skrattar så att de håller på att ramla omkull.

Det är inte Johans dag, helt enkelt.

Men resultatet av mitt kameraklickande blev bättre än jag vågade hoppas på och jag fick den otursförföljde brandmannens tillåtelse att publicera dessa bilder.

Förmiddagen i cafsens tecken avslutas sedan med test av skumspik i den sargade fastighetens fasad. Jag kan rapportera att allt gick väl: ingen snubbade, ingen blev täckt av skum och all utrustning höll ihop.

■ TEXT OCH BILD: ÅSA BRORSSON

Se fler av Åsas bilder på:
WWW.NSK.SE/FOTOBLOGGEN

Delvis avstängd väg med varningsanordning X2, gul blinkande ljussignal, farthinder och skyddsfordon.
Foto: David Härseth

Helt avstängd väg. Varningsanordning X6 med gul blinkande ljussignal i förgrunden och X2 med röd fast ljussignal och skyddsfordon i bakgrunden.
Foto: David Härseth

Räddningstjänsten Karlstadsregionen har tagit fram en smart ränna för förvarning av farthindret på släckbilarna.
Foto: Räddningstjänsten Karlstadsregionen

Ökad säkerhet VID TRAFIKOLYCKOR

Rökdykning har länge ansetts som ett av de farligaste arbetsmomenten. På senare tid har det tyvärr visats sig att arbete i vägtrafikmiljön kanske är ännu farligare. Flera kollegor har förolyckats och ännu fler har varit med om otäcka tillbud i samband med utryckningskörning eller vid trafikolyckor. En ny vägledning har därför tagits fram för att öka säkerheten.

RÖKDYKNING INNEBÄR FORTSATT stora risker men antalet bränder i byggnader tycks minska medan antalet trafikolyckor ökar markant. År 2015 larmades räddningstjänsten till 18 327 trafikolyckor och detta var den högsta siffran sedan 1998 då insatsstatistiken

infördes. En slutsats är att vi tillbringar allt mer tid i trafikmiljön med de risker som det innebär.

Vägledningen beskriver säkerheten i hela flödet från larm, utryckningskörning, insatsarbete på skadeplats samt sanering och bärgning. Den har

tagits fram av Trafikverket, Brandskyddsföreningen Restvärderäddning och MSB. Representanter för räddningstjänster, polisen och ambulanssjukvården har bidragit.

Säker utryckningskörning är grunden för vårt arbete. Om vi inte kommer fram till skadeplatsen kan vi heller inte hjälpa andra. Det är viktigt att minska stressen samt ha förare som fått utbildning och träning i utryckningskörning. Utryckningsfordonen bör ha låg tyngdpunkt och lösa föremål i hytten bör undvikas. Säkerhetsbälte ska alltid användas – även vid utryckning!

Vid en trafikskadeplats går det aldrig att få ett fullständigt skydd för personalen. Det viktigaste är därför att varna trafikanterna så att de tidigt uppmärksammar olyckan. Vägledningen visar hur man kan varna och märka ut olycksplatsen på ett enhetligt sätt med hjälp av varningsanordning X6 och X2 (se bilder) och ljussignaler. För att förstärka varningen kan skyddsfordon med blåljus, gula varningsljus och takslykt användas. Vid delvis avstängd väg bör farthinder alltid användas.

För ökat skydd kring skadeplatsen kan skyddsfordon även användas som påkörningsskydd. Notera dock att ett skyddsfordon aldrig är ett stabilt påkörningsskydd utan kommer att flytta sig vid en eventuell påkörning. Därför måste ett skyddsområde, där ingen ska vistas, finnas framför fordonet.

En nyhet är att riskzonindelningen vid trafikolyckor nu endast har varm och het zon, där het zon innebär allvarligast risker. Alla områden mot trafiken är nu också het zon. Försök alltid ha uppsikt över trafiken och vistas så lite som möjligt i het zon. Det är viktigt att alltid använda varselkläder/-väst och hjälm med hakbandet fastsatt.

Räddningstjänsten Karlstadsregionen har under två månader genomfört en lyckad utbildningsinsats som omfattade all utryckande personal. Den bestod av två timmars teoretisk genomgång med tid för frågor och diskussion. Sedan genomfördes en insatsövning där en styrka fick ett larm om singelolycka där man särskilt övade varning, skyltning och fordonsuppställning vid helt och delvis avstängd väg. Övningen pausades flera gånger och det gavs tillfälle att granska och diskutera resultatet och hur arbetet genomfördes.

■ TEXT OCH BILD: MATTIAS STRÖMGREN, OLYCKSUTREDARE PÅ MSB OCH DELTIDSBRANDSMAN I FORSHAGA (RÄDDNINGSTJÄNSTEN KARLSTADSREGIONEN)

Länk till vägledningen

<https://www.msb.se/sv/Produkter--tjanster/Publikationer/Publikationer-fran-MSB/Sakerhet-i-vagtrafikmiljo-vagledning/>

Brand- och räddningsdagarna

Välkommen till en två dagars fortbildning som ger dig möjlighet att uppdatera och fördjupa dina tidigare kunskaper inom olika områden inom räddningsinsats. Du får möjlighet att lära dig och prova på nya metoder, tekniker och utrustning.

Tid och plats: 23–24 augusti 2017 i Revinge.
Sista anmälningdag: 30 juni 2017.

Räddning vid stora tågkrascher – distanskurs

Kursen ger dig kompetens för att kunna agera vid räddningsinsats i samband med stora tågkrascher. Du får en god katastrofmedicinsk beredskap och möjlighet att öva tillsammans med sjukvårds- och räddningstjänstpersonal. Kursen består av distansstudier samt en närträff. Total kurslängd är ca fyra dagar.

Tid och plats: 30 oktober–7 december 2017.
Distansstudier och närträff i Revinge.
Sista anmälningdag: 4 september 2017.

Läs om fler aktuella kurser och anmäl dig på:
www.msb.se/utbildning

STHLM PRIDE

31 JULI-6 AUGUSTI 2017.

Årets Stockholm Pride ska locka rekordmånga räddningstjänster och MSB-anställda, hoppas MSB och Nätverket Jämställd Räddningstjänst. Gemensam samling med pepp före paraden ska bidra till det.

TIDIGARE ÅR HAR MSB och Sveriges räddningstjänster delat informationstält inne på området Pride Park. Det har man valt bort i år.

Istället satsar man fullt ut på att ordna seminarier i Pridehouse i Kulturhuset. Hittills är det klart att Storstockholm arrangerar ett seminarium om suicidprevention, särskilt inriktat mot hbtq-personer.

Nätverket Jämställd Räddningstjänst, NJR, där ett sextiotal av Sveriges räddningstjänster är medlemmar, har tillsammans med MSB och Storstockholm, Södertörn och Attunda bjudit in landets räddningstjänster och MSB-anställda till att delta i Prideparaden

lördagen den 5 augusti.

– Alla anställda i MSB och i räddningstjänsterna är välkomna att samlas lördag morgon på MSB på Fleminggatan. Vi bjuder på fika och underhållning med normkritisk blick. Sen går vi till Östermalms brandstation där Storstockholm bjuder på lunch, berättar Erik Flink, jämställdhets- och mångfaldshandläggare på MSB.

Deltagarna får också en inträdesbiljett till Pride Park på kvällen efter paraden.

Paraden startar klockan 13. Det brukar ta några timmar innan tåget har avverkat de dryga fyra

kilometrarna genom centrala Stockholm.

– Vi hoppas på rekordstort deltagande. Många räddningstjänster är engagerade i lokala Pride på sina hemorter. Det är jättebra, och vi hoppas att de kommer till Stockholm också. Det är ett unikt tillfälle att visa upp MSB och räddningstjänsterna tillsammans i det nationella arrangemanget, framhåller Erik Flink.

Nils Weslien är förbundsledare i Karlstadsregionens räddningstjänst som i år har NJR:s sekretariat. Han uppmanar alla att delta.

– Och självklart iförda larmställ eller andra arbetskläder! Vi vill visa var räddningstjänsten står när det gäller alla människors lika värde. Vi är till för alla.

Helena Westin var med 1998 och startade EuroPride, som senare blev Stockholm Pride. Hon välkomnar räddningstjänsternas engagemang.

– När vi startade Pride hade jag hoppats att det snart tjugo år senare inte skulle behövas på samma sätt längre. Tyvärr har utvecklingen på senare år snarare gått åt motsatt håll. Idag möter vi starkt motstånd mot mänskliga rättigheter. När de krafterna börjar vädra morgonluft har det genom historien ofta varit hbtq-personer som råkar illa ut först.

I bland annat Ungern, Uganda och Ryssland, inte minst delrepubliken Tjetjenien, hårdnar det statliga

förtrycket. I Sverige ökar risken för att bli hånad eller till och med nerslagen.

– Nu känner jag och min fru igen att vi måste titta oss över axeln innan vi håller varandra i hand på stan. Då är det så oerhört viktigt att det omgivande samhället, de som själva inte definierar sig som hbtq, visar sitt öppna stöd för oss.

Det gäller alldeles särskilt skattefinansierade organisationer som räddningstjänsten och MSB.

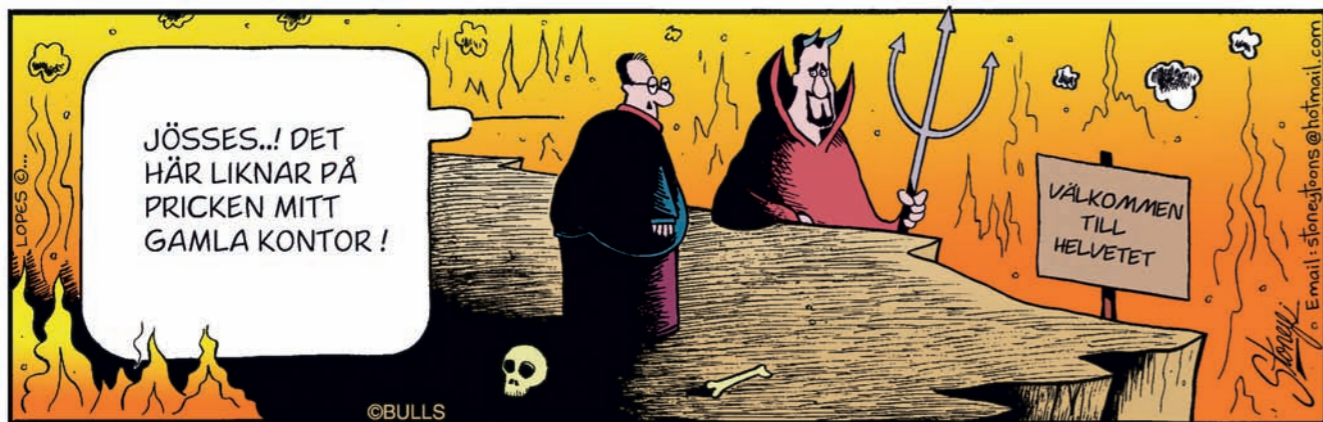
– Ni måste visa att ni kommer och räddar oss också när det behövs och att ni vill vara en arbetsplats för oss också, säger Helena Westin.

■ TEXT: ANNIKA LINDQVIST, MSB | FOTO: KARIN ALBINSON, MSB

Organisationen RFSL beskriver hbtq som ett paraplybegrepp för homosexuella, bisexuella, transpersoner och personer med queera uttryck och identiteter. Queer är i sin tur ett brett begrepp som kan beskrivas som ett ifrågasättande av heteronormen.

Läs mer på <http://www.stockholmpride.org/>

Lätt

2	7		9	8		6		
				2				7
8		9	1			4	5	
7		8		3	9	1		5
	5			7	4			
	6							8
5	9	7	4		1		8	
6		1	5					
	4						1	9

© Bulls

Medium

	8		6		1			3
1				5				
	2			4				1 8
			8	6		3		
	4				2	5		9
3	1	8			4			
2					6		3	
		4		7	5		9	
8	5							

© Bulls

Lösning för nr 2 2017:

7	9	2	1	6	5	3	8	4
8	4	6	3	9	7	5	1	2
5	1	3	4	8	2	6	7	9
2	3	8	7	4	6	1	9	5
1	5	4	9	2	8	7	3	6
6	7	9	5	3	1	4	2	8
4	2	5	8	7	3	9	6	1
3	6	1	2	5	9	8	4	7
9	8	7	6	1	4	2	5	3

© Bulls

3	1	7	9	8	5	4	2	6
6	2	9	7	3	4	1	8	5
8	4	5	1	6	2	7	3	9
4	5	8	2	1	6	9	7	3
7	9	2	3	5	8	6	1	4
1	3	6	4	7	9	8	5	2
5	7	4	6	2	1	3	9	8
9	8	3	5	4	7	2	6	1
2	6	1	8	9	3	5	4	7

© Bulls

Lösningen hittar du i nästa nummer.

**SWEDISH
FIRE
FIGHTERS**

NR 4 • 2017
I brevlådan 7:e sept

Kampanj

på andningskydd
för brandmän

Dräger X-plore® 8000 är ett fläktassisterat andningskydd som används vid kalla eftersläckningsarbeten och rengöring av brandställe.

Erbjudandet gäller från 15 maj till 25 augusti 2017

Vid beställning uppge kampanjkod **cx17**
ordersverige@draeger.com, +46 31 340 29 00

Läs mer här: www.draeger.com/cx17-se

Dräger. Teknik för livet.

Wennergren Maskin AB
Skatelövsvägen 37
340 32 Grimslöv
Tel 0470-75 01 10
Fax 0470-75 00 58

holmatro se
mastering power

WENNERGREN MASKIN AB

POSTTIDNING **B**

Ev retur till:

Swedish Firefighters

Palmfeltsvägen 19

SE-121 62 Johanneshov

WWW.SFFPROFILSHOP.SE

479,-

Hood Fastpitch

Härlig och snygg hoodtröja med ett stort Swedish Firefighters tryck på bröstet. Fodrad huva med dragsko. Känguruficka. Ribbstickade muddar. Material: 60% kammad bomull, 40% polyester, 260g/m2, borstad insida.

Hos oss hittar du fräcka och snygga Swedish Firefighters-prylar. Fri frakt på alla varor!

**SWEDISH
FIRE
FIGHTERS**